

مطالعه برخی خصوصیات بنه‌های دختره گیاه دارویی زعفران (*Crocus sativus* L.) تحت شرایط کنترل آبیاری و کاربرد ترکیبات آلی اصلاح‌کننده خاک

امین رمضانی^۱، حسین آروبی*^۱، مجید عزیزی^۲، احمد احمدیان^۳

^۱ دانشجوی دکتری باغبانی، پردیس بین‌الملل، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران؛ ramazani.amin@yahoo.com

^۲ دانشیار، گروه باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران؛ arooie@um.ac.ir

^۳ استاد، گروه باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه فردوسی مشهد؛ azizi@um.ac.ir

^۴ استادیار، گروه تولیدات گیاهی و پژوهشگر پژوهشکده زعفران، دانشگاه تربت‌حیدریه، ایران؛ aahmadian59@gmail.com

چکیده

به‌منظور یافتن و توصیه روشی جهت بهبود رشد بنه‌های دختره با استفاده از مواد آلی اصلاح‌کننده خاک در مناطق نیمه-خشک، آزمایشی به صورت کرت‌های خرد شده شامل سه دور آبیاری ۳۰، ۵۰ و ۷۰ روزه به‌عنوان کرت‌های اصلی و سه عامل ورمی کمپوست، تراکوتم، بلور آب آ و شاهد به‌عنوان کرت‌های فرعی به‌مدت دو سال (۱۳۹۵-۱۳۹۳) اجرا شد. نتایج نشان داد که بیش‌ترین تعداد بنه دختره (۳۴۶/۷ عدد در مترمربع) در تیمار بلور آب آ و دور آبیاری ۵۰ روزه در سال دوم و همچنین بالاترین درصد بنه‌های دختره استاندارد و غیراستاندارد در سال اول به ترتیب توسط تیمار تلفیقی ورمی کمپوست با بلور آب آ (۶۸/۴٪) با دور آبیاری ۵۰ روزه و تیمار شاهد (۶۶/۳٪) با دور آبیاری ۳۰ روزه حاصل شد. بالاترین عملکرد بنه دختره (۳۶/۳ تن در هکتار) و کارایی مصرف آب (۵/۲ کیلوگرم در مترمکعب) با دور آبیاری ۷۰ روزه در سال دوم و به ترتیب تحت تاثیر تیمارهای ترکیبی بلور آب آ با تراکوتم و ورمی کمپوست با تراکوتم حاصل شد. به‌طور کلی می‌توان ترکیبات آلی اصلاح‌کننده خاک را به صورت تلفیقی و به‌منظور افزایش بهره‌وری از منابع آبی موجود و بهبود رشد بنه‌های دختره گیاه زعفران در مناطق نیمه‌خشک مورد استفاده قرار داد.

کلمات کلیدی: بلور آب آ، بنه دختره، تراکوتم، کارایی آب مصرفی، ورمی کمپوست.

مقدمه

گیاه دارویی زعفران (*Crocus sativus* L.) گیاهی علفی، چند ساله، بدون ساقه هوایی و متعلق به خانواده زنبقیان (Iridaceae) است. این گیاه از نظر ژنتیکی عقیم ($2n=3x=24$) بوده لذا تکثیر آن به روش غیرجنسی و توسط ساقه زیرزمینی به نام بنه صورت می‌گیرد. انتخاب بنه مادری مناسب، مهم‌ترین فاکتور هنگام کاشت گیاه است، زیرا ظرفیت گل‌دهی گیاه و عملکرد کلاله بستگی زیادی به وزن یا قطر بنه مادری کاشته شده، دارد (De-maastro, G and C. Ruta., 1993; Omidbaigi et al., 2002; Rezvani-moghadam et al., 2013)

از ۸ گرم (غیراستاندارد) کاهش

^۱ - حسین آروبی - arooie@um.ac.ir